

उत्तराणि

1. (i) (क) जगन्नाथः (ii) (ख) धनं + च
(iii) (ग) तच्छ्रुत्वा (iv) (क) कः + चित्
(v) (ख) निः + तुरः
2. (i) (क) द्रोणस्य पुत्रः (ii) (क) माता च पिता च
(iii) (क) कृष्णस्य भक्तः (iv) (क) शरणम् आगतस्य
(v) (ख) अनुमृगम्
3. (i) (क) श्रद्धावान् (ii) (ख) महत् + त्वं
अथवा (ख) गुणवान् (iii) (ग) चतुरा
(iv) (क) वीरत्व
4. (i) (क) गम्यते (ii) (ख) विद्यालयं
(iii) (ग) पठसि (iv) (क) मया
5. (i) (क) नव (ii) (ख) सपादनव
(iii) (ग) सार्द्धनव (iv) (क) पादोनद्वादश
(v) (ख) सार्द्धद्वादश
6. (i) (क) अपि (ii) (ख) शनैः
(iii) (ग) वृथा (iv) (क) इतस्ततः
7. (i) (क) गच्छतः (ii) (ख) सा
(iii) (ग) आवाम् (iv) (क) वीरः
8. (i) (क) कं (ii) (ख) कः
(iii) (ग) कस्य (iv) (ग) का
(v) (क) कुत्र (vi) (ग) कुत्र
9. (i) (ख) सुतस्य (ii) (क) इन्द्रः
(iii) (ग) देहेन (iv) (ख) माता
(v) (क) पीडाम्
10. (i) (क) सम्मानम् (ii) (क) निजपक्षं
(iii) (ख) मञ्जूषायाः (iv) (ग) वर्णयामि
(v) (क) हयाः (vi) (ख) पण्डितः
(vii) (क) पण्डितः (viii) (क) लप्स्यसे

11. I. (i) अंतः (ii) निशायां
 (iii) अनन्तम्
 II. (i) अस्माकं उपरि विशालः आकाशः वर्तते।
 (ii) चन्द्रस्य प्रकाशं ज्योत्सनां चंदिकां च वदन्ति।
 (iii) आकाशे असंख्यानि नक्षत्राणि सन्ति।
 III. अस्य अनुच्छेदस्य समुचितं शीर्षकं 'सौरमण्डलम्' अस्ति।
 IV. (i) (ख) सप्त
 (ii) (ग) निशायां
 (iii) (ख) ते
 (iv) (क) विशालः

12. (i) प्रधानाचार्यः (ii) अमृतसरः
 (iii) सविनयं (iv) भवतां
 (v) पठामि (vi) परिवारस्य
 (vii) रूचिः (viii) प्रार्थना
 (ix) विलोक्यः (x) श्यामः

13. (i) अस्मिन् चित्रे कोरोना वायरसः प्रभावः दृश्यते।
 (ii) सर्वे जनाः रोगस्य बचावकर्तुं प्रयत्नशीलाः दृश्यन्ते।
 (iii) सर्वेषां जनानां मुखं कर्पटाच्छादितं दृश्यन्ते।
 (iv) प्रयोगशालासु अस्य रोगस्य औषधि निर्माण कार्यं प्रयोगाः च प्रचलति।
 (v) सर्वे जनाः सावधानतयाः अस्य रोगस्य बचावकार्यं कर्तुं स्व-स्व क्षेत्रे प्रयत्नरताः सन्ति।

अथवा

- (i) भारतः एकः प्राचीनदेशः अस्ति।
 (ii) अत्र बहुविधाः आचाराः विचाराः अनेकाः भाषाः विविधानि मतयुक्ताः जनाः निवसन्ति।
 (iii) अत्र अनेकाः धर्माः जनाः एकसूत्रबद्धाः सांस्कृतिक एकता प्रतिरूपेण प्रतिवसन्ति स्मः।
 (iv) अत्र सर्वे भारतीयः 'वयं भारतीय प्रथमम्' इति सुदृढ़-भावना दर्शयन्ति।
 (v) अस्माभिः 'भारतं देशं' गर्वं कर्तव्यम्।
14. (i) रामः सिंहात् बिभेति।
 (ii) अयं अस्माकं विद्यालय अस्ति।
 (iii) सुरेशः वृक्षस्य अधः शेते।
 (iv) गीता पाठं पठ।

- (v) अहं ग्रामं गमिष्यामि।
 (vi) सः गमिष्यति।
 (vii) जनकः प्रातःकाले भ्रमणाय गच्छति।

15. I. (i) घटनायाः (ii) शवः
 (iii) निजपक्षं
 II. (i) चौर्याभियोगे वर्षत्रयस्य दण्डं लप्स्यते।
 (ii) न्यायाधीशः आरक्षिणे कारादण्डमादिश्यति।
 (iii) जनः न्यायाधीशेन ससम्मानं मुक्तवान्।

16. I. (i) पशु (ii) पण्डितः
 (iii) बोधिताः
 II. (i) बोधिताः हयाश्च नागाश्च भारं वहन्ति।
 (ii) पारेङ्कितज्ञानफला हि बुद्धयः।
 (iii) बुद्धयः पारेङ्कितज्ञानफला।

17. I. (i) बकः (ii) मयूरः
 (iii) बकाय
 II. (i) बकस्य ध्यानावस्थाम् जनः जानाति।
 (ii) बकस्य कारणात् सर्वं पक्षिकुलम् अवमानितं जातम्।
 (iii) धिक् त्वाम् इति मयूरः बकाय कथयति।

18. (i) प्रस्तरतले (ii) भवन्तु
 (iii) सभ्यता (iv) समाविष्टा

अथवा

- (i) समानशीलस्वभावेषु (ii) गोभिः
 (iii) अश्वैः (iv) विद्वद्भिः
19. (viii) कश्चित् कृषकः बलीवर्दाभ्यां क्षेत्रकर्षणं कुर्वन्नासीत्।
 (vii) तयोः बलिवर्दयोः एकः शरीरेण दुर्बलः जवेन गन्तुमशक्तश्चासीत्।
 (vi) कृषकः तं दुर्बलं वृषभं तोदनेन नुद्यमानः अवर्ततः।
 (v) सः वृषभः हलमूढ्वा गन्तुमशक्तः क्षेत्रे पपात।
 (iv) क्रुद्धः कृषीवलः तमुत्थापयितुं बहुवारम् यत्नमकरोत्।
 (iii) भूमौ पतिते स्वपुत्रं दृष्ट्वा सर्वधेनूनां मातुः सुरभेः आश्रूणि आविसारन्।
 (i) सुरभे रिमामवस्थां दृष्ट्वा सुराधिपः तामपृच्छत्।
 (ii) अयि शुभे! किमेवं रोदिषि? उच्चताम्।